

І. В. Хміль

Всеукраїнські селянські з'їзди

ВСЕУКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНСЬКІ З'ЇЗДИ – представницькі збори селянських депутатів. 1-й В. с. з. відбувся 28 травня (10 червня) – 2(15) червня 1917 у Києві. Згідно із нормами представництва волость надсилала одного делегата, повіт і губернія – по два. Загалом на з'їзд прибуло 2500 делегатів, які представляли всі губернії України та місцевості, де переважало укр. насел. (зокрема Кубань і Донщину). Понад 1500 делегатів прибули з правом вирішал. голосу. Почес. головою делегати одностайно обрали [М. Грушевського](#). З'їзд заслухав доповіді: «Про поїздку делегації Української Центральної Ради до Тимчасового уряду в Петроград»; «Про сучасний момент, ставлення до Тимчасового уряду і війни»; «Про земельну справу в Україні»; «Про земельні комітети в Україні»; «Про антиукраїнське спрямування російських газет». З'їзд обрав Тимчас. всеукр. раду селян. депутатів та Тимчас. центр. комітет Укр. селян. спілки, які, об'єднавшись, вливалися до складу УЦР, де їм відводилося 212 місць з правом вирішал. голосу. Делегати з'їзду зобов'язали УЦР розробити статут укр. автономії, скликати конф. представників недерж. націй та укр. територ. з'їзд. Рішення з'їзду стали складовою частиною 242-х селян. наказів, опубл. у Декреті про землю 1917.

2-й В. с. з. відбувся нелегально 10–12 травня 1918 у Києві з ініціативи Укр. селян. спілки. На момент гетьман. перевороту 1918 делегатів уже обрали, однак новий уряд заборонив проведення з'їзду, із обраних 12-ти тис. делегатів значну частину затримали німці та гетьманці на під'їзді до Києва. 1-ше засідання 8 травня було розігнане, президія та мандатна комісія – заарешт., тому наступні засідання відбувалися нелегально у Голосіїв. лісі. Делегати оцінили гетьман. владу як самозвану, засудили втручання окупац. військ у внутр. справи України, ухвалили постанову-заклик до трудового селянства, у якій заявлялося, що селянство не визнає урядування гетьмана, Україна залишається УНР з усіма здобутками революції, землі не переходять у власність поміщиків, селянство організується і готується до зброй. повстання. З'їзд також звернувся до всіх робітн. і демократ. організацій із закликом об'єднатися із селянами для спільної боротьби з контрреволюцією. Після з'їзду частина радикально налаштованих депутатів провела нараду у Києво-Печер. лаврі, на якій було вирішено обрати координац. комітет у складі 18-ти осіб (по 2 депутати від кожної губернії), повсюдно створювати селян. комітети для опору гетьман. владі.

Кінцевою метою їхньої діяльності проголошувалась організація заг. повстання проти влади П. Скоропадського і відновлення соціалізму в Україні.

Рекомендована література

1. Христюк П. Замітки і матеріали до історії української революції. 1917– 1920 рр. Т. 3. Прага, 1921;
2. Хміль І. В. Перший Всеукраїнський селянський з'їзд (28 травня – 2 червня 1917) // Істор. зошити. 1992. Вип. 4.

Бібліографічний опис:

Всеукраїнські селянські з'їзди / І. В. Хміль // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-30060>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).